

- жим доступу : <http://mediation.ua/wp-content/uploads/2017/03/stattya-Mediatsiya-v-Ukrayini-nyuansi-zakonodavchogo-vregulyuvannya.pdf>.
4. Белінська О. В. Медіація – альтернативне вирішення спорів / О. В. Белінська // Вісник Вищої ради юстиції. – 2011. – № 1. – С. 158-172.
  5. Резнікова В. Медіація (посередництво) як спосіб вирішення господарських спорів / В. Резнікова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – 2012. – Вип. 90. – С. 10-15
  6. Крисюк Ю. П. Медіація як позасудовий спосіб вирішення спорів: історія впровадження в зарубіжних країнах і перспективи для України / Ю. П. Крисюк // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. – 2016. – Вип. 38(2). – С. 154-157. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_38%282%29__40
  7. Кисельова Т. Правове регулювання відносин із надання послуг медіації в зарубіжних країнах / Т. Кисельова // Право України. – 2011. – № 11-12. – С. 225-234.
  8. Левицький Є. Медіація vs Врегулювання господарського спору за участю судді [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://yur-gazeta.com/publications/practice/gospodarske-pravo/mediaciya-vs-vregulyuvannya-gospodarskogo-sporu-za-uchastyu-suddi.html>
  9. Турман Н. Медіація в кримінальному процесі: шляхи удосконалення чинного законодавства / Н. Турман // Підприємництво, господарство і право. – 2017. – № 3. – С. 276-280.
  10. Кузьміна М. Юридический конфликт: теория и практика разрешения / М. Кузьміна. – М.: Юрлитинформ, 2008. – С. 59-60.
  11. Ульянова Г. О. Актуальні питання запровадження медіації у сфері права інтелектуальної власності/ Г. О. Ульянова // Південноукраїнський правничий часопис. – 2010. – № 3. – С. 66-68.

ВОЙТКОВА АЛІСА ВІКТОРІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри загальнотеоретичної юриспруденції

ГЕОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ У ФОРМУВАННІ СПЕЦИФІКИ МОРСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Географічне положення країни завжди мало вагомий вплив на розвиток права та держави. Історичний досвід створення, розвитку, а іноді й занепаду держави та права демонструє, що такий географічний чинник як вихід до моря є важливим стратегічним ресурсом, що по значимості, цілком ймовірно, перевищує всі інші чинники. На жаль, по при всі очевидні наявні переваги України пов'язані з географічними чинниками, питання її геополітичного розташування не отримали свого належного та глибокого геополітичного та юридичного висвітлення. Згадавши історію та звернувши увагу на те, які саме держави досягли

найбільш істотних результатів у розвитку правової та державної сфер, можна помітити певну закономірність, адже це завжди були держави що мали вихід до моря, тобто морські держави. В приклад можна привести Давню Грецію, Іспанію, Португалію, Англію, Францію та ін.

Первинними і найбільш стійкими в геополітиці є географічні чинники, властиві державі з моменту її утворення – географічне положення (розміри території, присутність морських кордонів) клімат, наявність природних ресурсів. Зміна цих параметрів шляхом територіальних втрат (або надбань) в усьому світі й за всіх часів визначається найбільш серйозною обставиною. При цьому, серед великої кількості чинників, які впливають на державну, правову та політичну діяльність людей саме географічний чинник найменше підлягає зміні. Саме він виконує рішучу роль у політиці держави доти, поки залишається незмінним її географічно-просторове положення. На думку професора Єльського університету Н. Спайкмена: «Географія – фундаментальний фактор зовнішньої політики держав, саме тому він найбільш тривалий, незмінний. Міністри з'являються й зникають, умирають навіть диктатори, однак гірські масиви залишаються непорушними» [1, ст. 41]. І з цим складно не погодитися.

Геополітичні дослідження дозволяють відзначити, що такий географічний чинник як територія є невід'ємним атрибутом держави та права, що впливає на всі аспекти їх існування, оскільки правильна організація державної влади та правових норм стосовно до географічного розміщення держави, особливостей менталітету й рівня правової свідомості населення є фактором успішності усїєї соціальної цілісності.

Можна припустити, що причиною поділу держав на морські і континентальні було значення морських комунікацій, які визначали швидкість протікання державних соціальних, політичних, економічних процесів, а відсутність виходу до великої води навіть гальмувала розвиток цих процесів, які на ранніх етапах людської історії повністю залежали від географічного положення держави.

Держава що має вихід до моря – має особливо вигідні позиції. Вихід до моря і близькість торгових шляхів на всіх етапах історії визначали долю багатьох держав та впливали на формування правових систем. Адже, при розподіленні рівності можливостей у вигріші завжди той, у кого вищий потенціал. Вся історія людства підтверджує стару істину про те, що запорукою процвітання держави та права є панування на морі. Досить згадати Стародавній Рим, Геную, Голландію, Англію. Багато морських країн Азії також служать прикладом. Це відноситься не тільки до минулого, а й до сьогодення. Характерно, що всі найбагатші держави світу омиваються водами морів і океанів: США, Німеччина, Швеція, Японія, Китай і багато інших. Сьогодні, в умовах глобалізації сильні держави світу визначали цей процес і роблять все, щоб він був керованим і реалізував їх інтереси. Простіше кажучи, вони глобалізують світ під себе. Державам з малим потен-

ціалом пропонується забути про свої національні інтереси і влитися в такий світ на умовах, які диктують сильні суб'єкти геополітики [2, ст. 69]. Тому, в процесі глобалізації має місце і суб'єктивна складова і важливо розуміти що глобалізація зовсім не передбачає рівності держав.

Треба відмітити, що морським державам відповідний такий стиль управлінчого забезпечення при якому влада здатна прийти до угоди через обмін досвідом, знаннями та інформацією, коли прийняте рішення стає результатом компромісу і консенсусу, що досягаються через дискусію. За рахунок правового діалогу та комунікацій держави з міжнародними партнерами, в суспільстві створюється безліч мереж взаємодії та обмінів, в яких циркулюють і розподіляються інформація, знання, досвід, що виключає появи вакууму.

Як відомо, морські держави, скориставшись своїм географічним становищем, змогли швидко піднести рівень свого державного та правового життя на досить високі позиції – спочатку це зробили Іспанія і Португалія, потім Голландія і Франція, а потім і Англія яка перетворилася на могутню морську державу зі стійкою правовою системою. Саме морські держави, борючись за панування на водних просторах, не тільки здійснювали великі географічні відкриття нових земель, прокладали нові торговельні морські шляхи, а й відрізнялися високими досягненнями у розвитку права та юриспруденції.

Сьогодні, стратегічний курс України в напрямку ЄС передбачає більш глибоку оцінку тих зв'язків і відносин, які пов'язані з її геополітичним розташуванням та взаємодією з різними державами, і передусім з тими, з якими у неї географічні відносини, а під впливом глобалізаційних процесів інтенсивно відбувається формування нових дослідницьких стратегій, змін правових та державних сфер в аспектах трансформації самої геополітичної науки. Тому, є логічним те, що Україна як морська держава що володіє вигідним територіально-географічним та унікальним геополітичним розташуванням прагне до посилення власних позицій на великій міжнародній шахівниці [3, с. 236], використовуючи для цього геополітичні дослідження для визначення особливостей буття українського права та української державності. Затвердження Україною власних правових та державних пріоритетів та вивчення геополітичних орієнтирів є важливим для побудови основних правових та державних стратегій для вирішення ключових питань в створенні моделі нормативного та державного забезпечення національного права та зовнішньої політики та для ще більшого її укріплення як морської держави.

Список використаної літератури:

1. Spykman N. J. America's Strategy in World Politics: The United States and the Balance of Power. – New York: Harcourt, Brace and Company, 1942. – P. 41.

2. Костров А.В. Геополитика: учеб.-метод. пособие / А.В. Костров. – Иркутск: Изд-во ИГУ, 2015. – С.6 9
3. Бжезінський З. Велика шахівниця. – Львів. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000. – 236 с.

МЕЛЬНИЧУК ОЛЬГА СТЕПАНОВНА

Национальный университет «Одесская юридическая академия»,
профессор кафедры общетеоретической юриспруденции,
доктор юридических наук, доцент

О СТАНОВЛЕНИИ ГОРОДСКОГО ПРАВА В КАЧЕСТВЕ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ

Городское право – новое направление исследований в юриспруденции, которое имеет своё институциональное отображение, а также выражение в нормативной форме. В то же время, широта понимания городского права как отдельной науки и учебной дисциплины требует детализированного обоснования и анализа.

Выделение городского права как учебной дисциплины при подготовке специалистов юридического профиля позволяет выделить определённый пласт вопросов теории и практики в области правовых отношений, возникающих в городской сфере. С одной стороны, городское право как отдельная дисциплина даёт возможность будущим юристам использовать разработки урбанистики для познания специфики городского правового пространства, а с другой стороны, обособление городского права синтезирует в себе проблематику правовой сферы города, которая частично содержится в конституционном, хозяйственном, финансовом, земельном праве и др. Кроме того, городское право, в центре предмета изучения которого предполагается город и его проявления в сфере права, позволяет определить более четкую границу между ним и муниципальным правом.

Использование идеи городского права является толчком не только к оформлению учебной дисциплины с одноименным названием, но и научного направления в сфере юриспруденции, которое сфокусировано на правовой специфике города, а также отображается на практике путем правового обучения и воспитания специалистов, способных на профессиональном уровне разрешать правовые проблемы, возникающие на различных уровнях взаимодействия города и государства, города и территориальной громады, города как центра и периферии и т.д. Теоретическое определение городского права как учебной дисциплины заполняет пространство между его историческими началами и воплощением в догматической юриспруденции.